

IRONBRIDGE ON MUUTAKIN KUIN IRON BRIDGE

Teollisuusperintöväen pyhiinvaelluspaikaksi voitaisiin kuvailla Iron Bridgen siltaa, jota pidetään maailman ensimmäisenä valurautasiltana. Paikkakuntakin on saanut nimensä sillan mukaan. Ironbridgen kylä sijaitsee Keski-Englannissa noin 50 km Birminghamista luoteeseen. Sinne ei tosin sattumalta eksy, mutta junalla Lontoo–Manchester -radalta joko Birminghamista tai Wolverhamptonista kulkee paikallisia Telfordiin, mistä on 15 minuutin automatka sillalle.

Ironbridge on paljon muutakin kuin vain silta, joka sekkin on tietysti näkemisen arvoinen. Puoliympyrän muotoinen sillan kaari muodostaa veteen heijastuessaan täyden ympyrän ja onkin maalauksellisuudessaan houkutelut taiteilijoita ikuistamaan tätä teollisuuden erästä symbolia. Silta valmistui vuonna 1779 Thomas Farnolls Pritchardin piirustusten mukaan. Yhteensä 378 tonnin painoiset valurautaosat valettiin todennäköisesti läheisessä Abraham Darbyn masuunissa. Silta poistettiin käytöstä vuonna 1934 ja nimettiin muinaismuistoksi. Restaurointi tapahtui vuosina 1973–75. Nyt Iron Bridge toimii kävelysiltana.

Syvän solan pohjalla matkaavan Severn-joen varrelle muodostui hiili- ja

kalkkikivilouhimoita jo keskiajalla. Vuonna 1709 käytti Abraham Darby I ensimmäistä kertaa koksia raudan sulatukseen puuhiilen sijasta. Coalbrookdale, kuten koko alue myöhemmin sai nimensä, muodostui 1700-luvulla merkittäväksi teollisuusalueeksi. Teollisuuden aiheuttama liikenteen vilkastuminen johti myös uuden sillan rakentamiseen. Valurautaista siltaa pidettiin myös alueen rautateollisuuden ja erityisesti Abraham Darby III:n ja hänen Coalbrookdale-nimisen yhtiönsä työnäytteenä.

Alueen teollisuushistoriaan voi tutustua UNESCO:n maailmanperintölistalle kuuluvassa Ironbridge Gorge Museumissa. Museo koostuu yhdeksästä erillisestä kohteesta, joista mainittakoon liitupiippupaja sekä keramiikkalaattojen ja raudan valmistuksesta kertovat museot.

The Ironbridge Institute

Ironbridgessä sijaitsee myös Birminghamin yliopiston alaisuudessa toimiva Ironbridge Institute, jossa voi suorittaa kaksivuotisen (120 *credits*) teollisuusarkeologian akatemisen tutkinnon. Opiskelijoiden joukossa on myös ulkomaalaisia. Instituutissa voi suorittaa MA-diplomin kahdessa aineessa: *Heritage Management* ja *Industrial Heritage*. Kahden vuoden opinnot maksavat EU-jäsenmaiden opiskelijoille £2675. Instituutissa voi suorittaa myös yksittäisiä kursseja. Oppiaineina ovat mm. teollisen vallankumouksen arkeologia, teollisuusperinnön restaurointi sekä erilaiset kulttuuriperintöön liittyvät hallinnointi- ja markkinointiaineet.

Opetuksesta vastaa Paul Collins, joka itsekin on instituutin kasvatteja. Opintahjon yhteydessä toimii Ironbridge Gorge Museumin alainen yksityiskirjasto ja arkisto, jossa on 40000 kirjan kokoelma.

Tuija Mikkonen

POHJOISMAINEN TAPAAMINEN MALMÖSSÄ

Lokakuussa kokoontui pohjoismaisen teollisuusperintöverkoston jäseniä Malmöseen tutustumaan kaupungin ajankohtaisiin teollisuusperintöprojekteihin sekä keskustelemaan osallistujien omista tutkimuksista ja projekteista. Isäntinä toimivat Göran Hedlund ja Eva Hansen Malmön museoista.

Vierailukohteisiin Malmössä kuuluivat Rosengårdin asuntoalue, Mazettin suklaatehtaan kiinteistöt, Limhamnin kalkkilouhimo, Kockumsin telakka-alue sekä Juutinrauman silta. Kaupungin keskustassa sijaitsevan Mazettin suklaatehtaan rakennuksia kunnostetaan mm. kulttuuritiloiksi. Vielä vuosia tuotanto-toiminnan lopettamisen jälkeenkin tunkeutuu tuoreen suklaan tuoksun sieraimiin. Käsittämättömällä tavalla on tuoksu imeytynyt rakennuspintoihin.

Ulkomaalaisleimastaan tunnetulla Rosengårdin asuntoalueella on aloitettu kolmivuotinen projekti *Mångfaldens mötesplats*. Asukkaita pyritään projektin kautta aktivoimaan kaupunginosan ke-

hittämisessä. Rosengårdin rakentaminen aloitettiin 1960-luvun alussa ja ensimmäisen asukasluvun oli noin 25000. Tällä hetkellä alueella asuu noin 20000, joista 83% on ensimmäisen tai toisen polven siirtolaisia tai pakolaisia. Kaupunginosassa puhutaan yli 50 eri kieltä. Työttömyysaste on suuri. Projektin haasteet ovatkin mittavia.

Seuraava tapaaminen sovittiin pidettäväksi vuonna 2001 Norjassa Fredrikstadissa teemana elintarviketeollisuus ja naisnäkökulma.

Tuija Mikkonen

TIETEIDEN JA TEKNOLOGIAN HISTORIAN VALTA- KUNNALLINEN VERKOSTO

Tieteiden ja teknologian historian opetus ja tutkimus on Suomen yliopistolaitoksessa ollut pitkään hajallaan lukuisissa eri yksiköissä. Tilannetta korjaamaan on 26.10.00 perustettu valtakunnallinen verkosto. Opetusministeriö on myöntänyt verkostostolle perusrahoituksen kolmeksi vuodeksi eli vuosille 2001–2003. Verkostoon kuuluvat sen perustajajäseninä seuraavat korkeakoulut: Helsingin yliopisto, Joensuun yliopisto, Jyväskylän yliopisto, Kuopion yliopisto, Oulun yliopisto, Tampereen